

Motion till riksdagen 2025/26:180

av **Mathias Bengtsson (KD)**

Ändring av reglerna kring stöd till trossamfund

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över tillämpningen av lagen om statsbidrag till trossamfund och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

När riksdagen 2024 beslutade om en ny lagstiftning för statligt stöd till trossamfund fick Myndigheten för statligt stöd till trossamfund, SST, i uppdrag att tillämpa de nya reglerna. När vi nu börjar se resultaten kan vi konstatera att det finns delar som behöver förändras.

En av de mest kritiserade förändringarna gäller hur samfunden ska redovisa antalet betjänade. Tidigare var systemet enkelt och transparent. Varje församling förde lokala register över sina medlemmar och regelbundna deltagare, och dessa siffror summerades nationellt och skickades in till SST. Vid behov kunde församlingarna styrka sina uppgifter med namnlister. Metoden gav både kontrollmöjlighet och rättssäkerhet, utan att människor behövde lämna ifrån sig personuppgifter eller underteckna särskilda samtycken.

Från och med 2025 ser ordningen annorlunda ut. För att räknas måste varje betjänad själv aktivt regelbundet bekräfta sitt medlemskap eller sitt deltagande i verksamheten, genom att lämna namn, adress och födelsedatum samt ge samtycke till central registrering. Denna förändring skapar en tröskel som många inte vill kliva över, vare sig av integritetsskäl eller för att de inte vill finnas med i ett centralt register som upplevs markera religiös tillhörighet.

För många frikyrkosamfund innebär den nya ordningen att antalet bidragsgrundande personer minskar med mellan 50 och 80 procent. Det beror inte på att tidigare siffror varit felaktiga, utan på det nya byråkratiska kravet som gör att tiotusentals människor inte längre räknas. Andra samfund har en stor andel som genom så kallad kyrkoavgift automatiskt uppfyller kriterierna som myndigheten ställer. Detta innebär en fördelning

av samfunden som inte baseras på samfundens faktiska storlek, utan på andra mindre rimliga eller relevanta organisatoriska faktorer.

Det är en tillämpning som försöker laga något som aldrig var trasigt. Det finns ingenting i lagstiftningen från riksdagen eller regeringens förordning (2024:1056) om statligt stöd till trossamfund som säger att det måste gå till på just det här sättet. Kravet är en tolkning av förordningen som SST själv infört. När en myndighet på egen hand skärper reglerna på ett sätt som aldrig varit politikens intention är det olyckligt. Konsekvensen är att engagerade människor i Sveriges trossamfund inte längre räknas, och att bidragen riskerar att krympa drastiskt.

Det finns enkla lösningar. Staten kan låta samfunden rapportera in antal betjänade på ett sätt som tillfredsställer lagstiftningens krav, med lokala register som underlag och stickprovskontroller som säkerställer transparens och att siffrorna är korrekta. Ett annat alternativ är att helt utgå från det registrerade medlemsantalet som bidragsgrundande siffra.

Syftet med stödet till trossamfunden är, enligt riksdagens beslut (2024:487) att

1. stärka förutsättningarna för trossamfund att bedriva en aktiv och långsiktig religiös verksamhet,
2. bidra till att ge alla människor samma grundläggande möjligheter att utöva sin religion i Sverige, och
3. bidra till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på.

Statliga myndigheter bör inte utforma regler som försvårar för dessa samfund. SST bör återgå till en ordning där varje medlem inte måste aktivt regelbundet bekräfta sitt deltagande. Krångliga byråkratiska formaliteter bör inte stå i vägen för stöd till civilsamhället eller skapa en orättvis fördelning mellan de bidragsberättigade samfunden.

Mathias Bengtsson (KD)